

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inšerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:
za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 „
četrt 6 „
mesec 3 „ 20 „
V upravnishvu prejemam:
za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 „
četrt 5 „
mesec 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 197.

V Ljubljani, v četrtek, 28. avgusta 1902.

Letnik XXX.

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnishvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnishvo „Slovenca“.

Nedeljski počitek.

(Iz trgovskih krogov.)

„Nedeljski počitek je prva zapoved bigijene, da se ohrani zmožnost za življenje. Vsakemu posamezniku zagotavlja vztrajno sposobnost za zaslužek, mu daje zadovoljnost in visoko starost. Delodajalcu zagotavlja podlago poštenega gospodarstva, poročstvo miru in reda v javnem življenju, vsem pa daje merilo, na katerem morejo spoznati, koliko zdravega zmisla živi v ljudstvu in koliko je napredovalo v pravi civilizaciji.“

Sanitetni svetnik dr. Niemair v Berlinu.

Velika razburjenost se je polastila ljubljanskih trgovskih krogov zaradi uvedanja nedeljskega počitka. Za nas je stvar že davno rešena. Splošno naravno človeško čustvo, ki zahteva za vsakega človeka potrebni fizični odmor pri delu, da si nadomesti svoje sile, ki jih je pri delu izrabil — ta občno človeška potreba je tako jasna, da se ji nihče ne more ustavljati.

Mi stojimo na stališču, da se v nedeljo ne sme samo počivati, ampak da se mora nedelja posvečevati. A danes moramo proti „Slov. Narodu“ dokazovati stvar, ki bi morala že vsakemu človeku, bodisi kristjan ali kaj drugega, biti sama ob sebi jasna.

»Narod« sam nima nobenega prepričanja, nobene ideje. Kakor žid baranta s svojo robo, tako »Narod« z nedeljskim delom in počitkom — brez solidnosti, brez prepričanja. Ker se je nekaj njegovih trgovskih pristašev izreklo proti nedeljskemu počitku, misli on, da je zanj politično manjša škoda, če odbije od sebe mučene trgovske pomočnike, kakor onih svojih par vplivnejših političnih pristašev, — in zato nasprotuje nedeljskemu počitku. Re-vež, delaj in trpi — za nas se veda. To je politična in gospodarska morala tega lista.

Dolžni smo torej, da se v imenu človečanstva potegnemo za pravično stvar.

Že včeraj smo omenili, da nima za naše razmere izjava liberške trgovske zbornice prav nobene veljave. Prvič je to izjava židovekega značaja, drugič nima izven okrožja liberške zbornice nikake veljave, in tretjič bi bil že člankar v »Narodnogospodarskem Vestniku« mogel spoznati, da za naše razmere nima nikake dokazilne moči. Mi le ob-žalujemo, da se dobe v Ljubljani ljudje, ki

se poslužujejo izjave nemško-judovske klike za boj proti nedeljskemu počitku.

Trgovskemu pomočniku se mora dati priložnost, da si odpočije in da zadosti svojim duševnim potrebam. Te so verske in umstvene. Verskih »Narodovci« ne priznavajo, a priznavati morajo vsaj potrebo, da dobi trgovski pomočnik čas, v katerem lahko kaj samostojno študira in skrbi za svojo nadaljno izobrazbo. To pa je razen v nedeljo v sedanjih razmerah skoro nemogoče. Med tem, ko si drugi ljudje delajo lahko cele počitnice, pa trgovski uslužbenec nima niti enega prostega dneva.

Ugovori, ki se stavijo tej zahtevi tudi z lokalnega ljubljanskega stališča, so vsi prazni in jalovi. Ali mora res zaradi okoličin biti trgovina ravno v nedeljo odprta? Poglejmo!

Kmet iz okolice pride kupovat večnoma ob semanjih dneh, katerih je v Ljubljani toliko, da mu popolnoma zadoščajo. Kdaj pa kupuje kmet? Takrat, ko sam za svoje pridelke kaj denarja izkupi. V nedeljo pa ne izkupi, ampak ob semnju, in takrat gre v prodajalnico, ker ima ravno denar v rokah. Od semnja vendar ne bo denarja domov nosil, da bi v nedeljo nalašč prišel z njim nazaj kupovat, ko to lahko že obenem opravi. Potem moramo računati tudi s tem, da so v nedeljo ljudje navezani na svoj dom zaradi župnijske službe božje. Takrat so najrajši doma, in le izjema je, če gredo z doma kupovat. Sicer pa pravi kmet, ki se drži starih domačih krščanskih navad, ne bi prav nič težko čutil te izpremembe, če bi bile v nedeljo v Ljubljani prodajalnice zaprte, ampak bi se mu to zdelo čisto naravno, in tudi tisti, ki zdaj res v nedeljo kupujejo, bi si brez težav dneve tako uredili, da bi vse nakupili ob delavnikih. Izgube bi od tega posamezni trgovci ne imeli niti najmanjše, ako bi vsi složno izvrševali nedeljski počitek.

Tovarniški delavci si tudi lahko omisljijo že v soboto, kar rabijo. Saj se končuje delo ob sobotah že ob 4. ali 5. uri popoldan — dovolj časa za nabavljanje vseh potreb!

V Libercah so razmere drugačne. Tam ni takih tedenskih semnjev, kakor jih ima Ljubljana, in tam je tudi mnogo takega obrtnega delavstva, ki mora tudi v soboto delati do pozne noči — posebno v tekstilni stroki, kjer delodajalci z domačim delom izkoriščajo delavce. S tem pa nočemo reči, da bi v Libercah bil nedeljski počitek nemogoč, ako bi to trgovci hoteli le izvesti.

V Ljubljani se je ozirati še na to, da ravno ob delavnikih gre vsak večer mnogo delavcev in delavk domov, katere ostanejo ravno v nedeljo doma. Te osebe lahko prinesejo med tednom iz mesta na deželo blago, ki je tam potrebno.

Da je trgovski nedeljski počitek mogoč, nam kaže vzgled drugih mest, v katerih je ta vpeljava bila še mnogo težavnejša, kakor v Ljubljani. Na Dunaju, v Pragi, v Inomostu, v Trstu itd. imajo nedeljski počitek, če ne za vselej, pa vsaj za poletne mesece — in vendar bi se ta mesta mogla še mnogo bolj kakor Ljubljana izgovarjati, da jim je potrebna nedeljska trgovina. In vendar so tam še noben trgovec ni mogel pritoževati, da je propadel zaradi nedeljskega počitka. Torej bo ta nevarnost v Ljubljani še manjša.

Jako žalostno za stališče »Narodovci« je to, da mora celo s politično strankarskimi razlogi braniti nedeljsko delo. Saj se vendar tudi v drugih kronovizah ravna na deželi

trgovski red vedno po času nedeljske službe božje, in to se zdi sploh povsod ljudem najbolj pametno in nihče v tem ne voča kakih skritih političnih spletk. Za romarske božje poti pa veljajo povsod zaradi posebnih krajevnih razmer tem primerne posebne do-ložbe, in vsakomu bi se smešno zdelo, če bi kdo iskal v tem kakih »koncesij kleri-kalni stranki«. Trgovina je del človeškega življenja in delovanja. Zato pa najbolje pro-speva tedaj, če je v s o g l a s j u z drugimi človeškimi potrebami.

Ljubljanačanom bi mi priporočili, da se ravna v svojem lastnem in v interesu svojih uslužbencev po izdani naredbi. Tega reda se bo lahko vsakdo privadil brez težave, in če se izpelje, bodo vsi hvaležni zanj.

Sploh je pa jasna tendenca vsega jav-nega življenja, da se bo nedeljski počitek vedno dosledneje izvajal, ker se splošno njegova potreba vedno očitneje uvideva.

Ustavljati se temu, bi ne bil napredek, ampak bilo bi nazadovanje.

Mogoče je, da »Trgovsko in obrtno društvo« vse te razloge prezre in da vendar stopi pred g. deželnega predsednika s pro-šnjo, da se nedeljski počitek ne izvaja. Kaj jim naj torej odgovori zastopnik kranjske deželne vlade?

Mi mislimo, da bi jim baron Hein naj-umestneje odgovoril to, kar je odgovoril nižjeavstrijski cesarski namestnik grof Kiel-mansegg podobni deputaciji nezadovoljnih judovskih dunajskih trgovcev. Rekel jim je: »Nedeljski počitek je vijak, katerega potreba vedno bolj navijati.«

Sestanek krščansko - mi-slečega dijaštva.

Glavno zborovanje.

(Dalje.)

Jurist g. M. Lavrenčič razvija v do-bro premišljenem govoru glavne misli o bi-stvu, zgodovini in o opravičenosti civil-n e g a z a k o n a. Pojasnjuje razmerje med cerkvijo in državo, pričeni od prvih časov pa do današnje dobe. Pri Rimljanih in Ger-manih je imel od nekdanj zakon le privatno-pravni značaj; država se ni vmešavala nič. Pač je rimska država pozneje prepovedala zakone med sorodniki, instituta samega pa se ni dotaknila, marveč je le ak-ceptirala to, kar je že veljalo p o n a r a v n e m p r a v u. Pozneje so si razne države, zlasti tiste, v katerih je za-vladalo reformatorstvo, lastile popolno pra-vico do družinskih in torej še posebno do zakonskih razmer.

V Franciji je izdal Napoleon cerkvi so-vražne odredbe glede zakona. Sledile so Nemčija, Italija, Svica i. dr., kjer je odtlej povsodi poroka pred civilno gosposko obli-gatorična. Nekoliko boljše je v Angliji, še boljše pa v Severni Ameriki, kjer zadostuje poroka pred duhovnikom. Avstrija je v tem oziru do sedaj še najmanj sile storila kano-ničnemu pravu.

O neopravičenosti civilnega zakona nam pričata zgodovina in razum. Zmirom je človeštvo imelo zakon kot nekaj religioz-nega. Zakon je bil že od začetka le monoga-mičen in nerazdružljiv. To dokazujejo tudi darvinisti. Država ni ustanovila zakona, zato tudi nima pravice do njega. Dal ga je Bog, zato ima pravico do zakona le On in nje-gova namestnica na zemlji — sveta cerkev. Definicija starega rimskega prava se po bi-

stvu popolnoma strinja z definicijo učenih teologov.

Moderni imajo zakon za golo civilno pogodbo. Konkubinat je od države dovoljen. Cerkev pa tega ne more pripustiti. Zato so papež in škofje takoj protestirali, ko je bruhnil ta nauk na dan — a žalibog večinoma zastoj.

Katoličan more veljaven zakon skleniti le kot zakrament. Država pa more staviti zadržke le indirektno, v kolikor to služi splošni koristi. Govornik konča z že-ljo, da bi se vrnili časi konkordata med dr-žavo in cerkvijo.

Predavanju je sledila živahna pohvala.

Jurist gospod Dermastia pravi, da bi bilo dobro, če bi se bil gosp. predavatelj lotil predmeta bolj od praktične strani in nas seznanil z zakonskimi zadevami Ogrske, Italije in Nemčije, ki so z Avstrijo v najožji dotiki. Tako omenja, da so leta 1900 nemški katoliki dosegli toliko, da mora katol. ženin obljubiti, da se bo poročil tudi cerkveno. In če te obljube ne izpolni, postane zakon tudi pred državo neveljaven.

Gospod Lavrenčič odgovarja, da bi bilo vse to predolgo, in da je imel on le namen povedati, kje se je civilni zakon vpe-ljal, kaj je njegovo bistvo in ali je opravi-čen ali ne.

Nekaj opazk doda še »Daničin« stare-šina jurist g. M. Kalan.

Popoldne.

Po 3. uri otvori g. predsednik shod in poroča, da se je predsedstvo poklonilo pre-vzvišenemu škofu g. Antonu Bona-venturi Jegliču, ki je sprejel de-putacijo z največjim veseljem. Posebno ga je razveselilo, da so med obilno zastopanim dijaštvom letos posebno v lepem številu tudi zastopniki slovenskega Korotana. Prisotno dijaštvo pozdravi to vest z gromovitim plo-skanjem.

Potem prebere predsednik pozdravno brzojavko gosp. Antona Korošca, ki želi, da bi nazori, katere zastopa sloven. katol. dijaštvo, pridobili veliko pristašev tudi med slovenskimi štajerskimi visokošolci.

Potem povzame besedo g. stud. theol. Ivan Kogelnik iz Celovca. Predmet predavanja je bila »Cerkvena uprava inkvizicije v svitu resnice in pravice.«

Iz predavanja povzemamo sledeče:

Ideja nadzorovanja verskih nauk je tako stara kakor cerkev. Samo oblika in se-stav sta se izpreminjala. Zato mora proučiti zgodovinske razmere dotičnega časa, kdor hoče prav razumeti, kaj je bila inkvizicija. — Kot ustanovitelj se imenuje navadno Ino-cenc III., pa po krivici. Že v apostolskih časih so imeli nekako sodišče, kateremu so izro-žali krivoverce. Pozneje se je za vero postavila država, in zato je tudi ta sodišča v nekaterih krajih prevzela država. Krivoverstvo je bilo zločin proti cerkvi in državi.

Cerkev je kaznovala z izobčenjem, dr-žava pa s telesnimi kaznimi. Bila je inkvi-zicija povsem opravičena in potrebna. Krivo-verci-odpadniki so večkrat grozno divjali, morili, požigali, oskrunjali ženske itd.

Pred cerkvenim sodiščem je moral hudo-delec vse preklinit in obžalovati, če ne, so ga izročili državni oblasti.

Moderni človek ne more pojmiti, da ima cerkev kot družba pra-vico in celo dolžnost kazno-vati nepokorne ude. A kot po-polna družba mora imeti to oblast.

Na to preide predavatelj k inkviziciji na Španskem.

Tam je imela inkvizicija značaj državne naredbe, ker je bilo krivoverstvo naperjeno proti vladi. Uradniki so res zakrivali marsikaj slabega, a to ni bila krivda cerkvene naprave, marveč krivda posameznikov. Treba pa je gotovo bilo inkvizicije na Španskem. To priznavajo skoraj vsi zgodovinarji. Cesar Hadrijan je tam naselil pol milijona židov, ki so po navideznem prestopu h krščanstvu s svojo prekanjenostjo kmalu pršli do velikega vpliva in so hoteli ustanoviti na Španskem veliko judovsko državo. — V drugih državah pa inkvizicija ni bila tako stroga.

G. govornik navede še nekaj zanimivih dejstev in potem konča s trditvijo, da inkvizicija ni bila tako krivična, kakor trdijo nasprotniki.

Po dokončanem predavanju, kateremu je sledilo navdušeno ploskanje, prebere predsednik ravnokar došli pozdravni brzojav g. dr. Breclja, ki se glasi: „Dal Bog, da tudi četrti sestanek ukrepi in razširi katoliško misel med slovenskim dijaštvom. Živeli vsi zborovalci!“

V nadaljnjem govoru preide v debato. Najprej izraža predsednik srčno zahvalo g. predavatelju, da je rešil svoje naloge z najboljšim vpehom. G. predavatelj je znal svoj predmet oživiti.

G. Grivec poudarja, da ravno inkvizicija kaže, da je cerkev, dasi tako stara, vedno mlada, in da se ve prilagoditi po možnosti časovnim razmeram. To vidimo pri španski inkviziciji, katere prvotni značaj je bil po židih in moslemih skoro že izpodkopano bodočnost Španije rešiti. Le ona je pripomogla, da se je zasvetil križ sv. vere na zvoniku v Alhambri.

Medtem doide pismo prevzvišenega g. vladike Antona Bonaventura Jegliča, ki se glasi:

P. t. gosp. predsedniku shoda krščansko mislečih slovenskih akademikov!

Vae na shodu zbrane akademike srčno pozdravljam! Hvala Bogu, da se je pridružilo toliko abiturientov! Stopili ste pod svetlo zastavo v boj za temeljne resnice človečanstva in vesoljstva. Kdor jih izpodkopava, ruši tudi temelje družabnega reda in narodne sreče. V svetem boju se bo značaj očistil in vtrdil. Le naprej! Pomagal bo Gospod naš in Bog, varovala bojovnike prečista Devica in Mati Marija. — Blagoslov z nebes za vztrajnost želi vsem

Anton Bonaventura l. r., škof.

To iskreno pismo so sprejeli in pozdravili zborovalci z gromovitim ploskanjem in navdušenimi »Živio-klici«.

Gosp. predsednik podeli nato besedo modroslovcu g. Capudru, ki pravi, da je g. govornik prav dobro povdarjal, da ima vsaka družba, in torej tudi katoliška cerkev, kot najpopolnejša pravico kaznovati svoje ude. Da moremo soditi njeno delovanje, treba je poznati one čase, ko je pesvetna oblast kaznovala najmanjše pogreške z najhujšimi kaznimi. A cerkvena inkvizicija ni vselej kaznovala.

To predavanje je pomenljivo, ker se ravno v teh časih inkvizicija od nasprotnikov najinfamnejše zlorablja proti cerkvi. In v tem boju se nasprotniki ne boje zavijati zgodovinskih faktov v svoj prilog.

Gosp. predavatelj obžaluje, da ni mogel radi pomanjkanja časa temeljiteje izdelati vsega svojega predavanja in da je moral nekatera mesta izpustiti. Omenja tudi, da je navajal večinoma protestantske pisatelje.

Gosp. predsednik opozarja na nekaj ugovorov glede inkvizicije, katere je knjiga »Naši liberalci« prav dobro zavrnila.

(Konec prih.)

Komersa.

Zvečer ob 8. uri zbralo se je na vrtu restavracije »Pri zvezdi« veliko število dijaštva in drugega občinstva. Zatopani so bili vsi sloji naroda, da tako izrazijo posebno veselje, da so vrste katoliško mislečega dijaštva tako narastle. Pri komersu je prav dobro avirala društvena godba, ki o takih prilikah vedno pokaže, kako velepotrebna naprava je za Ljubljano. Godcem se je živahno ploskalo.

Oficijelni del komersa je otvoril predsednik g. jurist Pogodnik, izročivši zbranim brzojavni pozdrav škofa dr. Mahniča.

Ta pozdrav je vsprejelo občinstvo z viharim navdušenjem in priredilo ovacijo apostolu katoliške misli mej Slovenci. Istotako navdušeno in pristrano je s predsednikom pozdravljalo občinstvo častnega člana »Danice« pred. g. kanonika Andreja Kalana, državna poslanca Povšeta in dr. Šusteršiča ter navzoče staršine. Pozdravljal je predsednik navzoče deputacije »Krščanske ženske zveze«, »Mešanskega kluba«, »Slomske zveze«, pozdravljal pred vsemi dijakke abiturijente iz tužnega Korotana in drugih slovenskih zemelj. Burni »živio-klici« doneli so impozantni četi abiturientov, ki je prihitela na sestanek ter s tem pokazala, da pošena stvar tudi med slovenskim dijaštvom napreduje.

Akademik s Koroškega g. Grafenauer je pozival dijaštvo, da ohrani ideale, ki si jih je rešilo iz srednjih šol, ideale katoliške morale in narodnosti. »Ohranite ideal katoliške vere, v tem idealu so vsi drugi ideali sklenjeni! Ob marsikateri prevari v življenju potem lahko rečemo z Meško-vim junakom: Posamezni služaj ne bo mi vzal vere v kreposti! Marsikateri ideal izgine, ako načela naša niso zidana na skalo sivo sv. Petra«. To kliče posebno štajercem in Korošcem. Iz svoje skušnje vé, da tisti, ki nimajo načel zidanih na trdo skalo sv. Petra, kmalu vržejo proč vse ideale. Kdor nima trdnih načel katoliške vere, on ni narodnjak. Na mestu bomo stali kot možje, kot katoliški, kot slovenski možje!

Predsednik »Danice« g. stud. iur. M. Lavrenčič izroča pozdrave imenom »Danice«. Danes je »Danica« manifestirala svoje principe, poklonila se je Bogu in Mariji, patroni kongregacije, katere člani so tudi »Dančarji«. Da, katoliška je »Danica«. Našli smo v veri odgovor, čemu živimo. Našli smo v veri zadovoljnost, katere bi nam svet ne mogel dati. To je dokaz, da smo o njenem božanstvu, o njeni resničnosti prepričani. Proti njej govori nekaj hipotez, nekaj teorij, ki pa padejo v prah. Ali naj bi radi tega žrtvovali svoje prepričanje? Govornik omenja »Slovenije« in pravi, da se »Danica« ne sme ukloniti, dokler tudi »Slovenija« ne napiše na svojo firmo k a t o l i š k o društvo. Onim, ki imajo pomisleke proti »Danici«, pravi: Čista je »Danica«. Če tudi člani niso brez vseh napak, a nekaj lahko zatrdi: Dančar nima hudobne volje. Govornik obžaluje, da ni lajka Štajerca, ki bi bil »Dančar«. Pozdravlja abiturijente in pravi, da jih »Danica« vsprejema z odprtimi rokami. Kdor bi mislil pristopiti »Danici« radi tega, da bi dobil v »Danici« »divljenje«, kakor se govori od neke strani, temu bi to odsvetoval. Še nič jih nismo dobili, pač pa mora vsak plačevati. Pozdravlja »Zarijo« in gg. teologe, kliče: Bodite prepričani, da so Vaši cilji naši cilji, zato Vas »Danica« pozdravlja in Vam obljublja, da Vam hoče biti zvesta. Živeli!

Predsednik »Zarije« g. iur. Dermastia pozdravlja zbrano družbo in ji kliče: Vaše prepričanje je naše prepričanje, V tej slogi, kakor doslej naprej, naprej na delo krščansko!

G. phil. Arh je napil ustanoviteljem in starešinam. Četa naša raste kljub neumnemu preziranjju od strani naših kolegov. Ni ga med nami, ki bi ne bil navdušen za ideale. Tudi naš kvas bo rastel. Tudi katoliška inteligenca se bo pomnožila in potem se vidimo pri Filipih. V par letih bo ta vrt že dvakrat premajhen za nas. Našim starešinam obljubujemo, da jim ne bomo na sramoto.

G. phil. Capuder je napil slovenskim kršč. soc. delavskim slojem, v prvi vrsti »Slovenski kršč. soc. zvezi«, želeč, da bi vsi stanovi bili složni z delavstvom.

Odgovoril je dr. Krek, predsednik »Slov. kršč. soc. zveze«, viharno pozdravljen. Hodil sem po Jelovici, dejal je govornik, in med šumenjem gozdov sem čutil, da tisti, ki ne ljubijo naše gore in naših gojzdov in naše mladine, ni nič vreden. Nekaj večnega, nekaj, kar nikdar ne mine, šumi po teh gojzdovih. V šumenju jelk se čuje himen proti Bogu, ki vzdržuje največji ideal, pesem svobode, pesem ljubezni do zemlje in do ljudstva, kateremu v skrb je dana naša zemlja.

Kdor te pesmice ne razume, ta je, dasi mlad, zrel za grob. Ta pesem tvori večno himno mladosti in večna bo ta pesem mladih src, naj je tudi glava siva, ako je v harmoniji z večno pesmijo naših gora in vrelcev. In če bomo peli to večno pesem, katero poje naša narava, potem ni vruga, ki bi to zemljo vzel našemu narodu.

Tej harmoniji nazdravlja govornik: Kot pevec te pesmi pojdimo okoli, in če dobimo ušesa, ki so nezmotna razumeti to pesem, kakor je ne razumejo črvi, krastače in urhi, pojdimo naprej! Pojdimo naprej v zavesti, da je ta pesem večna, kakor je večni tisti, ki jo je položil.

Imenom delavstva je še poprijel za besedo g. Jožef Gostinčar.

Delavstvo iskreno pozdravlja prihodnjo krščansko inteligenco. Mi ne iščemo zaslonbe pri tisti inteligenci, ki nam meče polena pod noge, inteligenca, za katero gremo, mora

biti iz drugega stebra. Inteligenca, ki pozna samo svoj žep, ki nima visjih idealov, s tako inteligenco proč! Vi pa bodite uverjeni, da ko stopite na delo, bo stal za Vami ves slovenski delavski narod. Vi se zbirate, ne za to, da bi se hvalili in kadili, zbirate se, ker hočete resno delovati. V tem smislu kliče govornik: Bog živi prihodnjo slovensko inteligenco, ki bo tudi demokratična in socialna!

K besedi se je oglasil dr. Šusteršič. Ko je vstal voditelj katoliško-nar. stranke, zagromeli so »Živio-klici« in ob gromovitem ploskanju in ovacijah dolgo časa ni mogel priti do besede. »Jaz mislim, dejal je govornik, da ne idimo mimo tistih, ki ne razumejo muzike o svobodi, temveč da jih stresimo za njihova dolga ušesa. (Dolgotrajen aplavz.) S posebnim veseljem gledamo, pravi govornik, kako se množe vrste dijaštva, ki se vnema za ideale, kateri so ohranili slovenski narod. Naravno je, da se množe Vaše čete. Ali naj mladina išče idealov v onih krogih, s katerimi smo mi v boju? »Narodnost« in »svobodomiselnost« klicali so časih »naprednjaki«. Namestu narodnosti stopila je okrogla postava barona Schwegla (Viharna veselost). Za slovensko mladino to ne more biti ideal. (Burni klici: Nikdar!) In svobodomiselnost, prastot? Tudi ta je šla! Uradnike so disciplinirali, ki niso bili njihovega mišljenja in o prostosti mišljenja bi vedeli marsikaj povedati članice in člani »Slomske zveze«. Kaj je liberalcem še ostalo? (Klici: Gra-b-lje! Veselost.) Kaj jim je ostalo, vidimo v glasilu napredne inteligence, iz katerega se čuti res nepokvarjeni pristni duh te inteligence. Govornik pozdravlja krščansko misleče dijaštvo, katerega vrste se množe kljub vsem od nasprotnikov umetno gojenim predsodkom, kot avantgarde katoliško narodne stranke. Danes je zbrana v Ljubljani avantgarda, dne 12. oktobra pa primarsira v Ljubljano armada. Govornik napije vzajemnosti kršč. dijaštva, inteligence z ljudstvom.

Ko je govornik končal, ponavljale so se dolgo časa viharne ovacije. Ako bi bil navzoč kak nasprotnik, videl bi, da vsi sloji, združeni v katoliško narodni stranki, kot en moč nepremično stojijo za dr. Šusteršičem in da so vse spletke nasprotnikov brezvpešne.

Imenom krščansko mislečega češkega dijaštva je govoril gospod Vondrášek iz Prage. Navzočnost brata Čeha je navdušenje še povečala. Govornik je povdarjal, da tudi mej češkim dijaštvom narašča krščansko naziranje. V slovenskem jeziku je klical slovenskemu dijaštvu, naj mu svetila »Zarija« in »Danica«, ki naj ga v burnih časih vodita do zmage! Dijaštvo je dvignilo govornika in ga nosilo okolu, a občinstvo je navdušeno klicalo: »Živeli Čehi!« »Živela katoliška zavest mej Čehi!« Godba je zasvirala »Kje dom je moj!«

Občinstvo se je odkrilo in pelo češko himno.

Gospod Dermastia je napil ženstvu, abiturijent Kerhne je imenom abiturientov izjavljal, da je združila dijaštvo luč vere in da hočejo hoditi po poti kreposti, in naj je ta pot tudi trnjeva. Na tej poti naj jih vodita »Danica« in »Zarija« do idealne višine.

Gdč. Fatur je nazdravila imenom »Slomske zveze«, želeč, da bi narod dobil še mnogo takega dijaštva, ki je zbrano pod zastavo krščanstva.

Nato se je pričel neoficijelni del, katerega je spretno vodil gosp. dr. Avgust Levčič s pomočjo svojih »podložnih«. Občinstvo se je prav izborno zabavalo. Pohvaliti nam je točno postrežbo, katero je prekrbel gospod restavratore Križ, ki je pokazal, da je njegova restavracija vsega priporočila vredna.

Danes se je zaključil sestanek s tem, da je del dijaštva napravil izlet v Vintgar.

Tako je krščansko misleče dijaštvo zopet pokazalo, da ga je resna volja, z vsem navdušenjem poštrevno postaviti se na delo za veliko sveto pravico.

Nagodbeno vprašanje in Slovani.

Prihodnji teden se zopet snidejo v posvet avstrijski in ogrski ministri, in sicer tokrat v Budimpešti, da rešijo še ostale preporne točke v nagodbenih predlogah. Ker izjavljajo razni uradni listi, da so bile že pri zadnji konferenci odstranjene vse večje težkoče, je skoro gotovo, da bo to posvetovanje zadnje v nagodbenem vprašanju. Vladni listi pravijo, da potem ne bo več nobenih ovir. Toda vlada se zelo moti. Glavne ovire se jej pokažejo še le v avstrijskem parlamentu. Dokler vlada ne zadovolji Čehov in Jugoslovancev, tako dolgo ne dobi nagodbe z Ogrsko. Ustredi mora vsem zahtevam, ki jih bodo stavili ti slovanski zastopniki, sicer sme biti uverjena, da se nagodba prepreči če tudi z obstrukcijo.

Poljaki in nemški centrum.

Razni liberalni listi poročajo, da postavlja Poljaki v Nemčiji pri prihodnjih državnozborskih volitvah v desetih volivnih okrajih svoje kandidate ter da hočejo na ta način izpodrinuti več dosedanjih poslancev katoliškega centra, posebno pa še dosedanjega sleškega poslanca, člana centra grofa Ballestrema. Konečno se v teh listih pripominja, da centrum v tem delu Nemčije postavi res edinole dva kandidata, dosedanjega poslanca Szmulo in Strzodo. Navedena vest je v tej obliki gotovo neresnična. Katoliški centrum se je doslej vedno pokazal pravičnega napram poljskim zahtevam in so posebno v zadnjih burnih razpravah šli v boj za Poljake ravno najboljši njegovi govorniki. Poljaki jim torej tega gotovo ne bodo povračevali s toliko nehvalečnostjo, tembolj ker bi ondi poljski kandidat imel proti centru zelo težavno stališče. Pač pa je res, da bodo Poljaki šli v boj proti socialni demokraciji ter da bo tudi nekaj socialističko-poljsko delavstvo šlo v boj proti nemškim kandidatom-sodrugom.

Reitz o južno-afriških razmerah.

Državni tajnik bivše južno-afriške republike biva sedaj v Parizu in je tem povodom nekemu sodrniku pariškega »Tempsa« podal naslednjo sliko o burskih razmerah po sklenjenem miru. Število porušenih hiš in farm ceni Reitz na 50 000, vso po vojski povzročeno škodo pa cenijo na pol milijarde. Z onimi tremi milijoni funtov, ki so jih obljubili Angleži kot prostovoljno darilo, se bo pokrilo komaj 15 odstotkov prave škode, ker jih bodo porabili večinoma angleški podjetniki. Mir se je sklenil večinoma le radi žensk in otrok, ki so umirali lakote. Posebno hudo se je godilo onim v angleških koncentracijskih taborih. Če bi se bili Angleži bolj ozirali na ženstvo, bi bile burske čete še dolgo vztrajale na bojišču. — O tem bo Reitz prirejal predavanja najprej po Ameriki, potem pa, če ga povabijo, pojde tudi na Angleško. V Franciji ne bo nastopal, ker ni vešč jezika. Pri teh predavanjih bo skušal nabrati podporo za svoje rojake.

Iz brzojavk.

Novela kobrtneemu redu. Izvršilna naredba k §§ 59 in 60 obrtnega reda izide prihodnje dni in stopi v veljavo s 15. septembrom. Glede posamnih obrtov, posebno pekovskih, se prepušča obrtnim oblastvom prve instance, da izda svoje posebne odredbe. — Kulturni boj v Franciji. Iz Lauderneaua s tolikim hruščem in brezmejno silo izgnane redovnice se v kratkem povrnejo na svoje mesto, ker so v svojem arhivu našle dekret z leta 1828, ki jim zagotavlja popolno varstvo. — Ugronova stranka se je razdružila. Iz Budimpešte javljajo, da se je razdružila sedaj še devet članov broječa Ugronova frakcija. Nje člani se pridružijo neodvisni stranki, deloma pa ostanejo divjaki. — Revizija vojne zakona se napoveduje za prihodnje leto. Tedaj bo zahtevala vojna uprava tudi večje število novincev. — Revolucija v Venezueli. Iz Caracasa dohaja poročilo, da je poveljnik vladne vojne ladije ukazal dva dni streljati na mesto Ciudad-Bolivar in se moral pozneje umakniti. Pri streljanju je bilo ubitih in ranjenih mnogo oseb. — Srbsko posojilo. Pogajanja glede najetja srbskega posojila so dovršena. Finančni minister kmalu napolni svoje prazne blagajne. — Volitve v odbor dunajskih pomočnikov. Trgovinsko ministertvo je zavrnilo ugovor kršč. socialcev proti izvolitvi soc. dem. odbornikov. — Obstrukcija pri učiteljskem zborovanju. V Tridentu so zborovali te dni učitelji. Zborovanja so se udeležili tudi voditelj namestništvenega oddelka baron Forstner, okrajni glavar in predsednik dež. kulturnega sveta. Sprejeta je bila resolucija za takojšnje zboljšanje položaja učiteljev. Nato so se pa pričeli obstrukcijski govori, valed česar se ni mogel zavržiti dnevni red. — Priobčinskih volitvah v Bolgariji so v večini občin zmagali vladni kandidati. V Sofiji so prodrli vladni pristaši z 2372 proti 1916 glasovom. — Turčija naroča nove topove. Pri Kruppu v Essenu biva turški artilerijski polkovnik Huršid-bey, da si izbere model za nove to-

pove. Ker ima pa Krupp pri plačevanju bridke izkušnje, dobiva na zahtevo naplačila že naprej.

Zveza slovenskih pevskih društev.

Kako velik vseh ima vsaka dobro premišljena organizacija, smo se ravnokar pričeli pri veliki pevski slavnosti v Zagrebu. Da je petje na Hrvaškem v toliki meri razvito, ima nedvomljivo v prvi vrsti zasluge »Zveza hrvatskih pevskih društev«. Da se društveni življenjski je bolj podkrepil in da postanejo posamezni člani zvesti in vztrajni pri svojih društvih, je izdala »Zveza« krasna darila za one člane, kateri so neprenehoma po deset oziroma dvajset let pri jednem in istem društvu delovali. Da bodo taka odlikovanja na člane ugodno vplivala, je gotova stvar, s tem pa si tudi društva pridobijo mnogo, kajti le ona pevstva, ki lepo napredujejo, v katerih zborih so dolgoletni člani jeden drugega vajeni. To vidimo zlasti pri čeških pevskih društvih, kjer je glasila na najvišji stopinji, a vidimo v zborih tudi pevce jako častiljive starosti, a vendar svežih in čistih grl.

Upoštevajoč veliko važnost za slovensko pesem, je pevsko društvo »Slavce« vže pred osmimi leti, t. j. ob svoji desetletnici leta 1894 na predlog tedanjega društvenega predsednika g. Ivana Dražila sprožilo misel, naj se ustanovi »Zveza slovenskih pevskih društev«.

Ta predlog, katerega referat je prevzela »Glasbena Matica«, je bil na slavnostnem zborovanju desetletnice soglasno in navdušeno sprejet, v dokaz, kako vzvišenega pomena da je, ter se je poverilo izvršitev tega predloga tedanjim načelnikom pevskih društev sporazumno z »Glasbeno Matico«. Vendar se je ta velevažna zadeva pozneje nekoliko zavlekla, tako da so se še le čez dva ali tri leta sešli poklicani faktorji, da sestavijo oziroma odobre »zvezina« pravila, katere so bila potem vladni v potrjenje predložena.

Odkar je vladna pravila potrdila, je preteklo zopet nekoliko let. Dasi »Zveza« po pravih obstoji, vendar svojega delovanja ni pričela, to pa veld tega, ker je bil prvi občni zbor objako neugodnem času sklican (ob počitnicah), tako da niti sklepčen ni bil, a do drugega takozvanega ustanovnega občnega zbora potem ni prišlo.

Da se je s tem v pevskem oziru mnogo zamudilo in zagrešilo, se ne dá ovrčiti.

Nujna skrb naj bode torej sedaj poklicanih faktorjev, da stvar ob prvi priložnosti spravijo v pravi tir, ter skličejo ustanovni občni zbor, na katerem naj se voli stalni odbor, da potem isti prične z »zveznim« delovanjem. Pred občnim zborom pa naj se razpošljejo vsem onim, slovensko pesem goječim društvom, katera do sedaj »zvezina« pravila še niso sprejela, ista v pregled, da se vedo po njih raynati, oziroma predloge staviti.

Po pravih li se sedež »zvez« v Ljubljani in tudi stalni odbor ima bivati v Ljubljani ali njeni bližnji okolici, ker na ta način je delovanje odborovih sej jako olajšano.

Naša misel je, naj se skliče prvi ustanovni občni zbor »zvez« v Ljubljano, a šele tedaj, ko bodo vsa v to prizadeta društva o tem obveščena, kajti nobena polovičarska stvar ni dobra, dana mora biti prilika vsakemu odposlancu, osobito na prvem občnem zboru izraziti svoje misli in predloge v korist »Zveze slovenskih pevskih društev«.

—1.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. avgusta.

Premilostni gospod monsgr. dr. Frančišek Nagl, škof tržaški se je mudil predvčeršnjim na povratku z Dunaja pri mariborskem knezoškofu ter se odtod včeraj dopoldne odpeljal v Celovec. Danes opoldne je dospel z gorenjskim vlakom v Ljubljano. Na kolodvoru ga je v imenu ljubljanskega knezoškofa, ki se udeležuje duhovnih vaj, spoštljivo pozdravil generalni vikar g. prelat Janez Flis. Z brzovlakom so potem došli iz Trsta svojemu novemu škofu nasproti stolni dekan Peter Sincich, stolni kanonik Pet. Flego, kanonik in župnik pri Sv. Antonu Novem Karol Fabris in eden stolnih kaplanov. V izbranih besedah se je poklonil v imenu združene škofije tržaško-koprške svojemu škofu magr. dr. Fr. Naglu stolni dekan Pet. Sincich. Ko se je škof prijazno zahvalil za pozdrav, je odšel s spremstvom na obed v restavracijo na ko-

lodvoru. S poštnim vlakom se je potem odpeljal proti Trstu. — Dne 12. junija je bil konsekriran magr. Nagl. Ta dan praznuje katoliška cerkev god sv. Janeza a Fakundo, o katerem pravi cerkvena molitev, da »ga je Bog okrasil s čudovito milostjo pomiriti nesložne«. Kako pomenljiv slučaj. Bog podpiraj novega škofa na stolici mučenika sv. Justa.

Duhovne vaje, ki se vrše te dni v Alojzijevišču, vodi pred. o. Emil Volbert T. J. Udeležuje se jih s presvetlim knezoškofom 94 duhovnikov.

V knezoškofijsko Alojzijevišče so na novo sprejeti naslednji gojenci: Klinar Tomaž z Jesenic (7. gim. rare); Zabrjet Frančišek iz Predoselj (6. gimnaz. razred); Dermič Frančišek iz Radolice (5. gimn. razred); Adamič Alojzij iz Vel. Poljan, Gruden Ivan z Vojskega, Filipič Janez s Trate, Groznik Anton iz Višnje gore, Groznik Ivan iz Višnje gore, Pretnar Frančišek z Bleda, Šimenec Jožef iz Dola, Težak Marko iz Metlike (3. gimn. raz.).

Katoliško šolsko društvo za Nižjo Avstrijo, čegar pokrovitelj je nadvojvoda Fran Ferdinand, je dobilo dovoljenje, da sme skozi šest tednov nabirati milodare po Kranjskem, a le pri znanih dobrotnikih. Darove zbira v letu 1840 v Budjevicah rojena Franč. Niemetz.

Cesar v Pulju. Za razsvetljavo puljskega mesta in ladjeva ob cesarjevem prihodu so delali velike priprave. Došla pa je brzojavka z dvora, da cesar tega ne želi.

Državna podpora. Mlekarni v Moravčah je poljedelsko ministerstvo dovolilo 1000 K podpore.

Osebnost vest. Vpokojen je gimnazijski profesor v Celovcu dr. Fr. Hann ter je dobil naslov vladnega svetnika.

Družba sv. Cirila in Metoda za Istro je izdala svoje letno poročilo, iz katerega posnamemo, da je imela družba preteklo leto skupnih dohodkov 53 925 kron in stroškov 52 668 K 94 vin. Skupna družbina imovina znaša 126 690 K 97 v.

Redka slavnost. Na Pilštanju v kozjanskem okraju obhaja tamošnji nadučitelj gospod Jožef Čizek prihodnji ponedeljek dne 1. septembra 50letnico svojega plodnosnega delovanja. V jeseni leta 1852 začel je učiteljevati, se k nam doselil leta 1861 kot šolski vodja in potem nadučitelj, ter je ves ta čas, 41 let, pri nas neumorno deloval v šoli in kot organist v cerkvi. Neprecenljive so zasluge jubilara. Kako je znal vzgojevati otroke, vedo povedati njegovi mnogoštevilni učenci, to pričajo njegovi trije sinovi duhovniki. Koliko se je trudil za cerkveno petje, spričuje dejstvo, da je pri nas v cerkvi prekrasno petje in da pilštanske farane zelo radi slišijo prepevati na božjih potih. — Dne 1. septembra pa odloži težko butaro in gre v prezasuženi pokoj; le orglji še hoče, k božji časti kaj storiti. Gostoljubljen, kakor je vselej bil, ne more drugače, kakor da bo ta dan povabil svoje mile in drage k sebi na veselico, in kot dober kristjan želi tudi imeti cerkveno slovesnost. Zato bo ob 9. uri slovesna sveta maša z govorom veleč. g. dr. Medveda iz Maribora, kot starega prijatelja slavljencevega. Seve, da se pridno pripravljajo Pilštanjanci, stanovski tovariši in hvaležni učenci, da svojemu vrlemu učeniku ta dan naredijo veliko veselja. Iz srca želimo, da nam dobri Bog ohrani g. Jožefa Čizek dolgo let med nami! Kako se je cela slavnost vršila, dobite poročilo.

Poroka. Poročil se je dne 25. t. m. gospod Leopold Jonko, trgovec in veleposesnik v Bovcu, z gospodično Marijo Žuberjevo.

Požar v Martinjaku. Kakor smo poročevali, je začelo goreti v torek popoldne okoli 1/4 ure. Ker so bila poslopja večinoma s slamo krita, je bila vas hitro v plamenu. Prihitelo je sicer gasiti šest gasilnih društev, a primanjkovalo je vode. Vas Martinjak ob cesti od Cerknice proti Grahovemu je štela 53 hiš, od teh jih je nepoškodovanih ostalo komaj 11, nad dvajset hiš je pogorelo, da je ostalo samo ožgano zidovje. Gospodarskih poslopij je pogorelo nad 70 z vsemi poljskimi pridelki in gospodarskim orodjem. Prašičev je menda zgorelo 57 in 7 glav goveje živine. Enemu posestniku je zgorelo tudi 1100 kron gotovega denarja,

drugemu okoli 400 kron. Nekaterim družinam je zgorela tudi vsa obleka; rešili so, kar so imeli na sebi. Revščina je napopisna, ljudje so obupani, ker so bili skoraj vsi zadolženi in zavarovani le za nizke svote. Dne 10. avgusta 1861 je pogorela vsa vas in od tedaj je bil sedaj že četrti požar. V imenu nesrečnih prebivalcev prosimo nujne pomoči. Tudi oblike ljudje živo potrebujejo.

Srečna Ribnica. Iz zaporov sodišča v Ribnici viši bela zastava, v znamenja, da ni nobenega kaznjence v zaporih.

Planinske vesti. Vseslovensko planinsko društvo se namerava osnovati o priliki vseslovenske razstave v Petrogradu l. 1904. Za naše kraje bi bilo tako društvo velikanska dobrota. — V Triglavski koči na Kredarici je bilo do dne 18. t. m. 125 turistov. Tujci so s postrežbo v vsakem oziru kar najbolj zadovoljni; saj je pa tudi vse izvrstno: jed in pijača ter postelja. — Nova pota in kočice. Podravska podružnica »Slov. plan. društva« je prvič bolj javno nastopila z otvoritvijo novega pota k slapu »Šumiku«. Megleno jutro je sicer morskoga splašilo, da je raje ostal doma, vendar se je zbralo nad 50 turistin in turistov. — Podravska podružnica je ravnokar dovršila lepo in udobno pot od »Stare glazute« do Sv. Urha ter jo tudi zaznamovala. Zdaj je mogoče brez vodnika priti iz Maribora čez Sv. Bolfank, Sv. Urh na Klopni vrh in St. Lovrenc. Krajše ture se lahko napravijo iz Ruš ali St. Lovrenca. Tudi je zaznamovala pot iz St. Lovrenca čez Petelinjek, Brv in Pesek pod Roglo do St. Kungote, odkoder je le še uro hoda v Zreče. Na Rogli (1517 m) je razgled, kakršen je le mogoče z visokih vršacev. Gora leži prosto ter je skoraj brez večje vegetacije. V bližini pač manjka planinske kočice, ki bi se morala postaviti na krasni Konjiški planji. Ko postavi Podravska podružnica prej ali slej kočico pri Sv. Urhu, bode izkušala tudi tamkaj priskrbiti turistom zavetišče.

Dac v zakup je dala občina Tržič (Monfalcone) gosp. Gorupu za deset let za 24.000 kron. Prej ga je imel v zakupu Poma. Zdaj je stavil ponudbo 26.000 kron — a prepozno. Tako je občina izgubila dva tisoč kron.

Velika nesreča bi se bila včeraj skoro prigodila na cesti od Sodražice proti Ribnici. Pred poštnim vozom so se splašili konji, vpreženi v voz, na katerem so bila naložena drva. Voz je zavozil v jarek. Konja sta se prevrnili. Tudi voz se je prevrnil. Voznik je še ob pravem času skočil z voza, sicer bi ga bilo ubilo.

Velik požar v Dreherjevi pivovarni v Trstu. Včeraj ob pol 1 po polnoči je navstal požar v pivovarni Antona Dreherja pri sv. Ivanu. Požar je nastal v veliki remizi, ki je služila kakor skladišče za razne predmete. Gasilci tovarne so se takoj spravili na gašenje požara, a isti se je z neverjetno naglico razširil po vsej remizi. Gašenje je bilo mnogo otežkočeno v sled pomankanja vode v vodovodu, ker so ravno v prejšnji noči zvezali nove vodovodne cevi se starimi. Seveda je bil veld tega tudi prihod občinskih gasilcev skoraj popolnoma brez vapešen. Gasilci Dreherjeve tovarne so s pomočjo parne brizgalnice brizgali vodo iz velikega vodnjaka. Remiza je vsa zgorela in so se morali gasilci slednjič omejiti na to, da so bližnja poslopja obvarovali pred požarom. Vzrok požaru ni še znan; škode pa je kakih 150.000 K. Pivovarna je zavarovana pri raznih zavarovalnicah. Lastnik g. Dreher je iz Trsta odsoten in so mu takoj brzojavili o nesreči. Čudno je to, da so naznanili požar še le tedaj, ko je bilo že nemogoče ga pogasiti, dasi so po noči delali v pivovarni in so bili nastavljeni tudi nočni čuvaji. Ob četrti na dve ponoči se je že z velikim ropotom podrla streha, in tedaj je butil plamen s še večjo silo na dan. Voda iz vodovoda pa je začela v zadostni obilici teči šele tedaj, ko je bilo požarja že konec. Vročina je bila tolika, da so se posušila drevesa, ki so nasajena ob zidu.

V konkursu je nemška posojilnica v St. Lenartu v Slov. Goricah.

Ogenj v Svincu na Koroškem. Predainočnim je pogorela tovarna (stope) za čreslo z obema skladiščema v Svincu. Po-

žarnim brambam se je posrečilo ogenj lokalizirati. Ogenj je nastal ob 10. uri zvečer in sicer je ugasila prevrnivša se svetilka v stopah.

Desetletnica požarne brambe v Dobu se vrši dne 7. sept. z veliko slavnostjo. Več jutri.

Divjak, pol nag, se potika v gozdu okoli Bakra, v strah ženskam in otrokom.

Požar v gozdu. V torek okoli 10. ure dopolne so zapazili pod Učko goro pri Sv. Lovrencu v Istri, da se je dvigal debel dim proti nebu iz gozda. Kmalu so zagledali tudi plamen. Vnela se je šuma poleg eraričnega gozda. Takej so prihiteli ljudje z orožniki, ki so gasili. A požar se je raztegnil tudi na erarični gozd, katerega je zgorel precejšen del. Vzrok požara ni znan. Nekateri domačini trdijo, da je začelo goreti na več krajih hkrati.

30 000 kron znaša glavni dobitek olomuske razstavne loterije. Opozarjamo, da bo žrebanje nepreklicno dne 25. septembra 1902 in da bodo dobitke zaglagatelj po odtegnjenih 10% izplačali v gotovini.

Ljubljanske novice.

Shod radi nedeljskega počitka. Ljubljansko krščansko socialno delavstvo je izdalo naslednji poziv: V nedeljo 31. avgusta na shod, ki se vrši na vrtu restavracije »Pri zvezdi« na Cesarja Jožefa trgu točno ob 1/2. 10. uri dopoldne. Ljubljanski trgovci kratijo trgovskim pomočnikom nedeljski počitek in nočejo zapreti ob nedeljah trgovin, dasi jim je vlada to ukazala. Delavci, tudi Vaša dolžnost je, da postavite in zahtevate nedeljski počitek! Prihitite za to v nedeljo na shod!

Zapiranje trgovin prihodnjo nedeljo. Magistrat ne bo radi zapiranja trgovin izdal nobenega oklica, ker je itak odlok deželne vlade že v veljavi. Kdor ne bo prihodnjo nedeljo ob pravem času zaprl trgovine, naj si nasledke samemu sebi pripiše. Zgoditi se utegne, da mu trgovino zapro policaji.

Nočni mir motijo ponočnjaki v Florjanskih ulicah in na Starem trgu navadno mej 1/2. 1. do 2. ure. Kje neki je bil stražnik danes ob 1/2. 1. ure, da ni opazil glasnih razgrajadev?

Vlak povozil 200 K vrednega psa. Včeraj popoldne je na progi južne železnice za gozdnom vrtom vrhniški vlak povozil psa Ivana Goleta, železniškega uslužbenca. Gole je psa cenil nad 200 kron, ker je bil dober lovski pes.

Dvorna kuhinja skozi Ljubljano. Ob 12. 10 m po noči se pelje mimo Ljubljane v Pulj vlak z dvorno kuhinjo in s službenim osobljem.

Mej sladkimi hruškami. Velik prijatelj hrušk in jabolk je postopač Adolf Dražil stanujoč ulice na Grad št. 5. Na Morgorut tijevev vrtu se je bil spravil na hruškovo drevo in je je obiral. Na drevesu je polomil več vej; bil je prepoden a je ušel. Včeraj pa so ga policaji poiskali in ga vzel seboj.

Licealno poslopje podero popolnoma dejeseni.

Prostori starega Žabjaka se prirede za stanovanja in pisarne.

Slab spomin. Jakob Skoda, delavec v Cerkvinih ulicah št. 21, je po noči pil pri Mikuliju v Trnovem. Ko je bilo treba plačati, se je sprl, češ, da je že vse plačal. Ker le ni hotel plačati in je razgrajal, poslali so po stražnika, ki ga je odstranil. Med potjo se je Skoda stražniku zoperstavljaj, tako da ga ni mogel sam naprej spraviti. Se le ko je prišel še jeden policaj, udes se je Skoda in šel mirno naprej.

Prodajalnica tobaka na Mestnem trgu št. 6 je razpisana in se podeli potom javnega pogajanja. Prodajalnica se sme nastaniti samo v hišah št. 2 do št. 7 na Mestnem trgu.

Poroka. Dne 1. sept. se v Zvitavi poročil g. Leon Souvan z gđ. Heleno Spöner.

Cirkus Enders je včeraj nastopil z mnogimi novimi točkami. Obisk je bil izborer. Godba igra tudi mnogo slovenskih skladb. V Kamnik se odpelje v nedeljo dne 7. sept. k slavnosti »Lire« pevski društvu »Slavce« in »Ljubljana«.

Nove hiše na Dunajski cesti. Na prostoru nekdanjega vrta dež. bolnice na Dunajski cesti, od katerega ravnokar odstrajajo zid, ki ga je ograjal, se zgradi več hiš s srednjimi stanovanji.

Društva.

(Gasilno društvo v Stari Loki) priredi slavnost blagoslovljenja »Gasilnega doma« v nedeljo, 31. t. m., popoldne s koncertom v prostorih g. Marije Jelovčan. Na večje zasluge za omenjeno društvo ima tu kajšnji graščak in c. kr. nadšod. svétnik v pok. g. dr. Karol pl. Strahl.

(Slavnost v Kropi.) Veliko vrtno veselico priredi »Prostovoljno gasilno društvo v Kropi« povodom blagoslovljenja novega gasilnega orodja v nedeljo dne 31. avgusta 1902 (za slučaj neugodnega vremena se preloži na dan 7. septembra t. l.) Vapored: 1. Sprejem gostov ob 2. uri popoldne. 2. Ob 3. uri blagoslovljenje gasilnega orodja. 3. Obhod po trgu. 4. Veselica na prostem (na vrtu g. Jalen). 5. Godba, petje, srečkanje na dobitke itd. 6. Ob 5. uri igra: »V Ljubljano jo dajmo«, izvirna veseloigra v treh dejanjih. 7. Za tem: »Eno uro doktor«, burka v enem dejanju. 8. Po igri ples in prosta zabava. — Vstopnina k veselici in igri za osebo 40 v. Čisti dobiček namenjen je pokritju stroškov novega gasilnega orodja. Preplačila se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi najljubljeneje odbor.

(Prostovoljnoga. društvo v Gamelnah) uljudno vabi na veselico, katero priredi v nedeljo dne 31. avg. 1902 na vrtu Gr. Jeras ove (Srajeve) gostilne v Dol. Gamelnah. Vapored: 1. Koncert menziške godbe. 2. Srečkanje. 3. Petje in prosta zabava. — Začetek ob polu 4. uri popoldne. — Vstopnina prosta. — Čisti dohodek je namenjen v poplačilo dolga za gasilno orodje. — Blagovoljne dobitke za srečkanje hvaležno sprejema načelstvo.

Odbor.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Dunaj, 28. avg. V aferi s princezino Lujizo Kobursko poznati nadporočnik Matasich Keglevich je bil danes odpuščen iz zapor. Presedel je tri leta in 8 mesecev. Kakor znano, je bil Matasich obsojen na 6 let, ker so ga dolžili, da je ponaredil na mejnicah podpise Lujize Koburske in avstrijske prestolonaslednice Štefanije.

Dunaj, 28. avg. »Deutsches Volksblatt« javlja, da je dunajska policija aretirala nekega Laha imenom Pizina, o katerem sumi, da je nevaren anarhist.

Trst, 28. avg. Danes popoldne se pripelje sem škof dr. Nagl. Cesarski namestnik Goess se mu je peljal nasproti do Nabrežine. Na kolodvoru ga pozdravi župan in kapitelj. Slovesna intronizacija bo prihodnjo nedeljo.

Zagreb, 28. avg. Danes se je pričela obravnava proti znanemu spiritistu dr. Hinkoviču radi razžaljenja katoliške vere. K obravnavi je prišlo mnogo občinstva.

Berolin, 28. avg. Sem je došlo mnogo tajnih laških policistov, ki bodo skrbeli za varnost laškega kralja. Berolinsko policijsko predsedstvo je za varstveno policijsko službo okoli kralja določilo najizkušenejše in najzanesljivejše policiste.

Berolin, 28. avgusta. Iz Rio de Janeiro se poroča, da se je ondi pojavila kuga. Nemške ladije radi tega ne smejo v ondotno luko.

Rim, 28. avg. Tukajšnji listi javljajo, da bo ruski car, ko se bo vračal iz Rima od obiska laškega kralja, sešel se tudi z avstrijskim cesarjem.

Umrli so:

26. avgusta. Jernej Sušteršič, postrešek, 45 let, Emonska cesta 4. jetika. — Neža Milavec, zasebnica, 72 let, Pred škofijo 14, vsled raka v želodcu.

V hiralnici:

26. avgusta. Mihael Gregorič, mizar, 66 let, vsled raka.

V bolnišnici:

23. avgusta. Uršula Kepec, šivilja, 49 let, lues cerebri.

24. avgusta. Fran Pretnar, kajzarjev sin, 1 dan, življenske slabosti. — Terezija Kodela, branjevka, 75 let, vsled raka. — Gregor Stibilj, dninar, 54 let, vsled raka. — Marija Trojar, posestnikova žena, 41 let, brezkrvnost. — Uršula Lazar, črevljarska vdova, 65 let, apopleksia.

25. avgusta. Josip Seliskar, delavčev sin, 16 let, srčna hiba. — Anton Sere, dninar, 34 let, fractura col. vertebrae.

Dunajska borza

dne 28. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101.80
Skupni državni dolg v srebru	101.70
Avstrijska zlata renta 4%	121.55
Avstrijska krona renta 4%	100.15
Ogerska zlata renta 4%	121.10
Ogerska krona renta 4%	98.—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1584.—
Kreditne delnice, 160 gld.	684.25
London vista	239.62 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116.95
20 mark	23.41
20 frankov (napoleonidor)	19.07
Italijanski bankovci	94.50
C. kr. cekini	11.28

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506.2 m, srednji sračni tlak 736.0 mm

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetereci	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
27	9 sveč.	736.5	19.1	sl. jzab.	jasno	
28	7. zjut.	737.1	16.2	sl. jug	oblačno	0.0
	2 popol.	736.5	25.7	sl. jzab.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 19.7°, normale: 17.6°

Zitne cene

dne 27. avgusta 1902.

(Termin.)

Na dunajski borski:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	6.88	6.89
Rž za spomlad	7.20	7.21
„ jesen	6.19	6.20
Koruzna za juli-avgust	5.53	5.54
„ sept.-oktober	5.53	5.54
Oves za jesen	5.72	5.73

Na budimpeštanski borski:

Pšenica za oktober	6.62	6.63
Pšenica za april	6.96	6.97
Rž za oktober	5.85	5.86
Rž za april	6.10	6.11
Oves za oktober	5.42	5.43
„ april	5.69	5.71
Koruzna za maj (1903)	5.34	5.35

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	7.30	7.70
„ južne zel.	7.25	7.60
Rž	6.35	6.65
ječmen	5.90	7.25
„ ob Tisi	5.75	7.75
Koruzna ogerska	5.60	5.65
Činkvanti	6.20	6.50
Oves srednji	7.40	7.55
Višol	—	—

Prosim, gosp. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idočee sezije namenil sem svojo zalogo še ostalih koles znamka „Styria in Helikal“ letošnjih modelov pod svojo ceno izprodati, zato je dana slehernemu najugodnejša prilika, si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni pridobiti. Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine, kakor tudi pneumatike.

Spoštovanjem priporočam

Franc Čuden, trgovec in urar, Mestni trg.

Blag. gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar, „pri angelu“

v Ljubljani, Dunajska cesta

dvorni založnik Nj. svetosti papeža

Leona XIII.

Podpisane si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana tinktura za želodce rabila z dobrim vspedom pri želodčnem ter črevesnem kataru, kakor tudi v boleznih na jetrih in obistih.

Gradec, dne 2. februarija 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Ze mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vaso izvrstno želodčno tinkturo, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspedom. Z odličnim spoštovanjem

II. 3 25-18 Don Peter Franceschini, župnik.

Momjan (Istra), dne 6. oktobra 1900.

1001 1—1

Andrej Leskovec

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče in brat, gospod

Andrej Leskovec

včeraj ob 5. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni, previden s svetotajstvi v 49 letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predraga rankega je bil danes, v četrtek, dne 28. avgusta ob 1/2 9. uri zjutraj v Škofji Loki.

Svete maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Nepozabnega rankega priporočamo v blag spomin in molitev.

Škofja Loka, dne 27. avgusta 1902

Ana Leskovec roj. Homan, soproga. — Janko in Anton Leskovec, sinova. — Jurij in Frano Leskovec, brata. — Marija Slabina roj. Leskovec, Minka Waronig, sestri.

Ugodna prilika

za oženjenega rokodelca, krojača, brivca, urarja, ali šiviljo, kjer se odda na račun stara, znana gostilna na Gorenjskem poleg farne cerkve in velike ceste.

Kje, pové upravništvo „Slovenca“.

955 3—4

Dobre ure cenó s 3letnim jamstvom razpošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino

Most (Brux) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3.75

Prave srebrne rem. ure „ 5.80

Pristne srebrne verižice „ 1.20

Budilniki iz nikla „ 1.95

Moja tvrdka je odlikovana s s. c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na razpolago na tisoče priznanskih pisem. — Cenik s podobami brezplačno. 573 100—33

Leopold Trafnik

pasár in srebrar v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 27

se priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom cerkv v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:

tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega kovinskega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posrebi in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke in veliko zalogo električnih svetilk v raznih oblikah, prenapoja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 726 39—12

Čuršt deček

14—16 let star, kateri ima veselje do mlinske obrti, se sprejme v mehanični mlin Jakoba Travnar na Glincah pri Ljubljani. 1004 3—2

Razglas.

Dr. Matej Bretner

advokat v Trstu

(Via Cassa di Risparmio Nr. 7)

išče za svojo pisarno spretnega stenografa.

1012 3—1

Lak za sobina tla, dá leek in prevlaki ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškanke ulice. 524 11 11—4

Vnanja naročila proti povzet ju.

Mizar

spreten za dela v mlinu in žagah takoj dobi trajno delo.

Ponudbe sprejema **G. Tönnies** v Ljubljani. 1011 2—1

Preklic. 1013 1—1

Podpisani prekličem vse žaljivo pisanje, kar sem o **Ant. Škuki** pisal.

Hinko Gabrijan.

Cenjenemu občinstvu priporočam za letošnjo zimo svojo veliko zalogo

bombaževine in volno za nogavice itd.

po najnižji ceni, iz dobro znane stare trgovine na sv. Petra cesti št. 22.

Velepospovanjem

Tomaž Luoin.

573 2—1

Žrebanje nepreklicno **Glavni dobitek**

25. septembra 1902. Kron 30.000 Kron

Olomuške razstavne srečke à 1 K.

priporoča **J. C. MAYER**, v Ljubljani. 139 3

Vse dobitke izplačajo zalagatelji po odtegnjenih 10% v gotovini.

Odgovorni urednik: Ivan Rakevec.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.